04/04/2019

Οδοιπορικό στα ασκηταριά και τις βραχογραφίες της Μεγάλης Πρέσπας

/ Ιερές Μονές

Ένα μικρό Άγιον Όρος μοιάζει η περιοχή της Μεγάλης Πρέσπας, απέναντι από τον οικισμό των Ψαράδων, στη βορειοδυτική εσχατιά της πατρίδας μας, στο νομό της Φλώρινας.

Το ρόλο της χερσονήσου του Άθω έχει αναλάβει η χερσόνησος Ρότι, τα νερά της θάλασσας έχουν αντικατασταθεί από τα νερά της λίμνης και τα μοναστήρια έχουν δώσει τη θέση τους σε μικρούς ναούς, φωλιασμένους στις εσοχές των κάθετων βράχων.

Για να φτάσουμε στους Ψαράδες από την Καστοριά χρειαζόμαστε περίπου μία ώρα. Μόλις φτάσουμε στα πρώτα σπίτια, νότια του χωριού, στρίβουμε αριστερά με κατεύθυνση δυτική προς το ξενοδοχείο που είναι κτισμένο στην απέναντι πλαγιά και στο οποίο αυτήν την περίοδο γίνονται εργασίες για να ξαναλειτουργήσει. Στο ύψος του ξενοδοχείου, όπου και τελειώνει η άσφαλτος, έχουμε τη δυνατότητα ή να παρκάρουμε το αυτοκίνητό μας και να συνεχίσουμε με τα πόδια ή να μπούμε στο χωματόδρομο (κακής βατότητας στο μεγαλύτερο τμήμα του) που διασχίζει τη

χερσόνησο των Ψαράδων.

Στο Ασκηταριό της Παναγίας Ελεούσας

www.cybercatsarta.gr

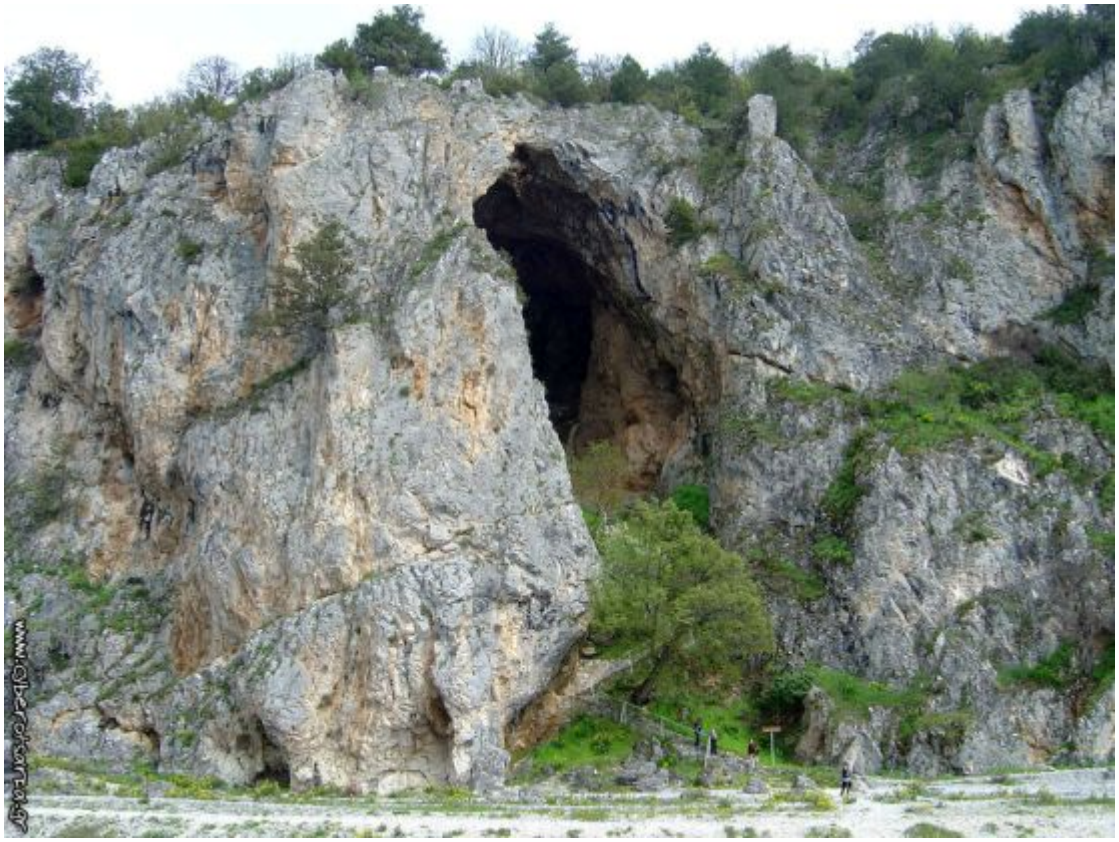
www.cybercatsarta.gr

www.cyberotsarta.gr

Πρώτος μας προορισμός, το ασκηταριό της Παναγίας Ελεούσας, που βρίσκεται κοντά στα σύνορα με την Αλβανία. Πρόκειται για το πιο εντυπωσιακό μνημείο της περιοχής, είναι όμως και το πιο απομακρυσμένο από τους Ψαράδες. Με αφετηρία λοιπόν το ξενοδοχείο κι αφού διανύσουμε περίπου 5 χιλιόμετρα στον κακοτράχαλο χωματόδρομο, σταθμεύουμε το αυτοκίνητο. Από δω και πέρα θα συνεχίσουμε με τα πόδια. Η αραιή σήμανση στη συγκεκριμένη τοποθεσία, δεν είναι ανασταλτικός παράγοντας για τον εντοπισμό του μονοπατιού που οδηγεί απ’ ευθείας στην παραλία, περίπου 200 μέτρα χαμηλότερα.

Με οδηγό λοιπόν το ένστικτο, κατηφορίζουμε προς τη λίμνη και πολύ σύντομα μπαίνουμε στο καλογραμμένο μονοπάτι. Ένα εικοσάλεπτο αργότερα έχουμε ήδη κατεβεί στην ακτή, όπου με κατεύθυνση δεξιά (βόρεια δηλαδή) χρειαζόμαστε ακόμη ένα πεντάλεπτο για να φτάσουμε στο ασκηταριό το οποίο είναι χτισμένο μέσα στο κοίλωμα του κάθετου βράχου περίπου 40 μέτρα ψηλότερα από την επιφάνεια της λίμνης. Οι σκάλες που ξεκινούν από το ύψος της παραλίας εξυπηρετούν με τον καλύτερο τρόπο την ανάβαση μέχρι τον μικρό ναό.

Το ασκηταριό της Παναγίας Ελεούσας ανάγεται στις αρχές του 15ου αιώνα και είναι το καλύτερα διατηρημένο μνημείο της Μεγάλης Πρέσπας. Η θέση στην οποία βρίσκεται (μέσα στον βράχο), έπαιξε ρόλο σε αυτό, καθώς έτσι προστατεύεται από τα καιρικά φαινόμενα. Ο μικρός ναός είναι εξ ολοκλήρου χτισμένος με πέτρα και στο εσωτερικό του σώζονται πολλές τοιχογραφίες. Η θέα προς τη λίμνη και τα

αλβανικά βουνά είναι εντυπωσιακή ενώ υπάρχει χώρος και για ξεκούραση...

Στο Ασκηταριό της Μικρής Ανάληψης

www.oberonsarea.gr

ΑΣΚΗΤΑΡΙΟ ΜΙΚΡΗΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ 15ος ΑΙΩΝΑΣ

MIKRI ANALIPSI HERMITAGE 15th century

Βρίσκεται σε ύψος 20m περίπου από τη στάθμη της λίμνης, και σε θέση εξαιρετικά δυσπρόσιτη. Οι κάγκες του ήρου και της πρόθεσης βρίσκονται σε επαφή με το βράχο, η νότια πλευρά διαφαρμώνεται από τον ίδιο το βράχο, ενώ η βόρεια και η δυτική όψη του είναι ελεύθερες, δομημένες με αργολιθοδομή. Εντός καμαροσκέπαστου και διαιρούμενου τοιχογραφίες στο χαμηλότερο μέρος του ιερού, που χρονολογούνται στο 15ο αιώνα. Είναι η Παναγία Βλαχερνίτισσα, ο Μυστικός Δείπνος.

Ο ναός είναι σε πολύ καλή κατάσταση. Αντικαταστάθηκαν τμήματα του βόρειου τοίχου και της καμάρας του ιερού, στερεώθηκαν οι επιλάσεις τοιχοποίας και κατασκευάστηκε η μεταλλική κλίμακα βράχου.

This hermitage is built on a site 20 metres above the lake, and extremely difficult of access. The apse of the sanctuary and the prothesis lie against the rock, the southern side has been hewn out of the rock itself, while the northern and western facades, built of rubble masonry, are free-standing. Preserved in the sanctuary of this barrel-vaulted structure are 15th-century wall paintings depicting the Virgin of the type of the Viachernitissa, the Breaking of the Bread and the Last Supper.

The church was in very good condition. Restoration work was limited to replacing sections of the northern wall and the vault, strengthening the remaining masonry and building a metal access stair.

MINISTRY OF CULTURE - 11TH EPHORATE OF BYZANTINE MONUMENTS

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΡΓΟ: ΣΤΕΡΕΩΣΗ ΑΣΚΗΤΑΡΙΟΥ ΜΙΚΡΗΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ (1996) ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 6.372.000
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - 11η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΦΟΡΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ / Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Στο ασκηταριό της Μικρής Ανάληψης υπάρχει η δυνατότητα να φτάσουμε είτε ξεκινώντας από την Παναγία Ελεούσα με κατεύθυνση βόρεια κι έχοντας να διανύσουμε μια απόσταση περίπου δύο χιλιομέτρων παραλιακά, είτε να επιστρέψουμε στο χωματόδρομο και να κατευθυνθούμε με το αυτοκίνητο όπου ξεκινάει δεύτερο κατηφορικό μονοπάτι για τη λίμνη (υπάρχει ειδική σήμανση). Το μονοπάτι δεν οδηγεί απ’ ευθείας στο ασκηταριό. Για να φτάσουμε ως εκεί, κι αφού κατεβούμε στην παραλία μέσα σε ένα τέταρτο της ώρας, θα πρέπει ή να κολυμπήσουμε ή να διασχίσουμε τον κεκλιμένο βράχο που βυθίζεται μέσα στη λίμνη και κλείνει την άμεση πρόσβαση.

Η ευχάριστη έκπληξη της εξόρμησης στο συγκεκριμένο σημείο είναι το καλά στερεωμένο σχοινί που είναι τοποθετημένο στον εν λόγω βράχο (κάποιοι φρόντισαν και για μας πριν από μας) και το οποίο σου επιτρέπει να περπατήσεις από πάνω χωρίς να χρειαστεί να βουτήξεις στα νερά της λίμνης. Είναι ένα

δύσκολο τμήμα, απόστασης περίπου 20 μέτρων, που χρειάζεται όμως την απαραίτητη προσοχή. Στη συνέχεια τα πράγματα γίνονται ευκολότερα καθώς υπάρχει η δυνατότητα, από πέτρα σε πέτρα, να φτάσεις μέχρι το ασκηταριό, με τη σημείωση ότι όσοι πάτε από εκεί, δεν θα γλιτώσετε τελικά να βρέξετε, τουλάχιστον τα πόδια σας, για να ξεπεράσετε ένα τμήμα μήκους περίπου 5 μέτρων, όπου δεν υπάρχει η δυνατότητα για διάσχιση από πέτρα σε πέτρα. Το νερό όμως είναι πολύ ρηχό σε εκείνο το σημείο και δεν υπάρχει ουσιαστικός κίνδυνος.

Το ασκηταριό της Μικρής Ανάληψης βρίσκεται περίπου 20 μέτρα ψηλότερα από τη λίμνη και δυο μεταλλικές σκάλες οδηγούν απ’ ευθείας στην είσοδό του. Ο ναός μοιάζει να έχει κολλήσει στον κάθετο βράχο κι εντυπωσιάζει με την κατασκευή του. Ανάγεται στα τέλη του 15ου αιώνα, είναι κι αυτός μονόχωρος με τοιχογραφίες στο εσωτερικό του και μικρό μπαλκονάκι για ανάπαυση και περισυλλογή…

Στο Ασκηταριό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος

Αφήνοντας πίσω μας λοιπόν και το ασκηταριό της Μικρής Ανάληψης, ξεκινάμε για το ασκηταριό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, το πλησιέστερο στους Ψαράδες και το παλιότερο (13ος αιώνας). Η πρόσβαση αυτή τη φορά είναι σχετικά εύκολη και σύντομη. Αφού φτάσουμε με το αυτοκίνητο μέχρι το σημείο Γ (βλέπε χάρτη), όπου υπάρχει ειδική σήμανση για το μονοπάτι, χρειαζόμαστε περίπου είκοσι λεπτά πεζοπορίας για να κατεβούμε μέχρι το ασκηταριό. Τα τελευταία μέτρα του μονοπατιού, πριν βγούμε στην παραλία, θέλουν λίγη προσοχή αλλά δεν θα προβληματίσουν ιδιαίτερα.

Ο ναός της Μεταμορφώσεως μοιάζει με ψαρόσπιτο και βρίσκεται κι αυτός δίπλα στην παραλία περίπου 10 μέτρα ψηλότερα. Είναι μονόχωρος και γειτονικά διακρίνονται ίχνη, που πρέπει να ανήκαν στα κελιά των μοναχών που ασκήτευαν εκεί.

Αφού επισκεφθούμε τα τρία ασκηταριά που σώζονται στο ελληνικό τμήμα της Μεγάλης Πρέσπας (μάθαμε ότι και στις αλβανικές ακτές υπάρχουν αντίστοιχες κατασκευές), η εξόρμησή μας στην περιοχή, για να θεωρείται ολοκληρωμένη, θα «πρέπει» να περιλαμβάνει και τις βραχογραφίες που σώζονται στην ανατολική ακτή της χερσονήσου Ρότι, απέναντι από τους Ψαράδες.

Βραχογραφία Παναγίας Βλαχερνίτισσας

Στρίβοντας δεξιά (ανατολική κατεύθυνση) σε τοποθεσία όπου δεν υπάρχει σαφές μονοπάτι και ψάχνουμε να βρούμε το ρέμα που περνάει ανάμεσα από τους βράχους και κατηφορίζει απότομα στη λίμνη. Σε αυτό το σημείο χρειάζεται προσοχή καθώς το έδαφος είναι ολισθηρό και γεμάτο αιχμηρούς θάμνους. Είναι και το μόνο μέρος που θα χρειαστεί να συρθούμε. Φτάνοντας στην παραλία δεν είναι δύσκολο να εντοπίσουμε την πρώτη βραχογραφία, αυτή της Βλαχερνίτισσας.

Βρίσκεται σε ένα μικρό διάζωμα, ψηλά στον βράχο, η προσέγγισή της όμως είναι εξαιρετικά επικίνδυνη χωρίς μέτρα ασφαλείας. Φιλοτεχνήθηκε τον 15ο αιώνα και μάλλον ανήκε σε παρακείμενα κελιά μοναχών. Εναλλακτικά, και για όσους έχουν

σκοπό να βουτήξουν στη λίμνη, στη συγκεκριμένη βραχογραφία μπορούμε να πάμε με τα πόδια και απ’ ευθείας από το χωριό, υπάρχει όμως ένα μικρό κομμάτι ενδιάμεσα στο οποίο πρέπει να κολυμπήσουμε.

Βραχογραφία Παναγίας Ελεούσας ή Δεξιοκρατούσας

Η βραχογραφία της Παναγίας Δεξιοκρατούσας, δημιούργημα του 14ου αιώνα, βρίσκεται σε απόσταση περίπου 150 μέτρων μετά τη Βλαχερνίτισσα και η πρόσβαση, αφού βρισκόμαστε ήδη στην παραλία, δεν είναι πρόβλημα. Δίπλα στη βραχογραφία, σε ύψος περίπου 10 μέτρων από την επιφάνεια της λίμνης, σώζεται μια ξερολιθιά που ίσως κάποτε προστάτευε κάποιον μοναχό που ασκήτευε στο κοίλωμα του βράχου, ακριβώς από πίσω. Στη βάση του βράχου της Δεξιοκρατούσας υπάρχει μικρό σπήλαιο, ένα από τα πολλά που εντοπίζονται στην ευρύτερη περιοχή.

Βραχογραφία Αγίου Νικολάου

Για το τέλος αφήσαμε τη βραχογραφία του Αγίου Νικολάου, έργο των αρχών του 19ου αιώνα, που βρίσκεται σε εντελώς διαφορετική τοποθεσία, απ’ όσες είδαμε μέχρι τώρα, στη χερσόνησο Κρανιά, στη μεριά δηλαδή που είναι χτισμένο το χωριό, και είναι προφανές ότι δημιουργήθηκε για να προστατεύει τους ψαράδες – ναυτικούς της λίμνης, από τα έντονα καιρικά φαινόμενα. Η πρόσβαση σε αυτή την τοποθεσία γίνεται μόνο με βάρκα (δεν είχαμε το χρόνο να ψάξουμε για κάποιο

πιθανό μονοπάτι, ίσως σε κάποια μελλοντική εξόρμηση).

Η ευρύτερη περιοχή των Πρεσπών κρύβει διαχρονικά μυστικά που περιμένουν να τα ανακαλύψουμε. Μια ολόκληρη μέρα στην περιοχή των Ψαράδων δεν φτάνει για να γνωρίσουμε καλά, όλα τα μνημεία της χερσονήσου. Το παρόν άρθρο αποτελεί προϊόν τριών εξορμήσεων που πραγματοποιήθηκαν τα καλοκαίρια του 2013 και του 2014. Υπάρχουν και τα σπήλαια περιμετρικά της Μεγάλης Πρέσπας που δίνουν αφορμή για περισσότερες εξερευνήσεις και το σίγουρο είναι ότι κάποια στιγμή θα επανέλθουμε.

Κλείνοντας, να αναφέρουμε και κάτι που δεν μας άρεσε, αν και υπάρχουν δικαιολογίες ακόμη και γι’ αυτό. Οι κάτοικοι και οι επαγγελματίες των Ψαράδων (εστιάτορες, ψαράδες, βαρκάρηδες), γενικά αποφεύγουν να πουν στους επισκέπτες τους ότι υπάρχουν μονοπάτια στην περιοχή, τα οποία οδηγούν στα ασκηταριά. Αυτό οπωσδήποτε οφείλεται στο γεγονός ότι αρκετοί βγάζουν μεροκάματο από τα

δρομολόγια με τις βάρκες που μισθώνουν κάποιοι τουρίστες.

Ίσως όμως, αυτός να ήταν αρχικά και ένας από τους λόγους που μας έκαναν να πεισμώσουμε και να επισκεφθούμε την περιοχή αρκετές φορές, καθώς με βάση τις πληροφορίες που είχαμε, τα ασκηταριά και τα σπήλαια της Μεγάλης Πρέσπας, έμοιαζαν απρόσιτα για τους πεζοπόρους.

Έχει προηγηθεί όμως σημαντική εργασία στην περιοχή από κάποιους ανθρώπους (ίσως κάποιος ορειβατικός σύλλογος ή το δασαρχείο Φλώρινας – δεν γνωρίζουμε) και υπάρχουν πινακίδες που εξυπηρετούν σε ικανοποιητικό βαθμό πεζοπόρους και ορειβάτες. Και μάλιστα, το σχοινί στο βράχο, βόρεια του ασκηταριού της Μικρής Ανάληψης, ήταν κάτι το αναπάντεχα ευχάριστο για την παρέα μας, καθώς μας γλίτωσε από χρόνο, κόπο και κολύμπι. Ήταν θέμα πολύωρης συζήτησης για την παρέα μας, το πως θα διασχίσουμε εκείνο το τμήμα και ανέλπιστα βρήκαμε τη λύση μπροστά μας…